

Секція

«МІЖНАРОДНІ ТРАНСПОРТНІ КОРИДОРИ ТА ЛОГІСТИЧНІ ЦЕНТРИ» ГОЛОВА СЕКЦІЇ – д.е.н., професор В.Л. Дикань

УДК 656.022.8(100)

МІЖНАРОДНІ ТРАНСПОРТНІ КОРИДОРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Данько М.І., д.т.н., професор (УкрДАЗТ)

Розвиток світової економіки характеризується процесами глобалізації та регіоналізації. Глобалізація визначається як формування всеохоплюючої системи взаємозв'язків між елементами світового господарства, в першу чергу транснаціональними корпораціями (ТНК), внаслідок часткової втрати державними кордонами бар'єрної функції. У контексті глобалізації ринку транспортних послуг, глобалізацію визначають як створення єдиної загальносвітової транспортної системи, що спроможна задовольняти потреби в перевезенні вантажів та пасажирів з будь-якої точки світу в будь-яку іншу без скільки-небудь суттєвого впливу на цей процес національних кордонів. В умовах глобалізації зростає взаємозалежність національних економік, розвивається та поширюється міжнародна торгівля, зростає кількість міжнародних виробничих компаній, розширюється міжнародний потік капіталу у вигляді прямих інвестицій, збільшується кількість придбань та злиття підприємств, розвиваються глобальні системи транспорту і комунікацій. Окремі держави не в змозі самостійно забезпечити умови найбільш ефективного виробництва товарів і послуг. Ці завдання вирішуються міжнародним співробітництвом в ході виробництва й придбання товарів і послуг, яких не вистачає.

Закордонні ТНК створюють умови, за яких вітчизняні товаровиробники не в змозі конкурувати з ними на європейському та світовому ринку товарів та послуг. Тому вже сьогодні необхідно приділяти увагу розвитку та підтримці вітчизняного виробника, розвитку транспортної системи країни і регіонів, транспортної інфраструктури та інтегруванню промислових підприємств з європейським ринком товарів та послуг.

Україна повинна прагнути до створення високорозвинутої транспортної системи, як базису ефективного функціонування країни у європейському просторі. Державна транспортна політика України має забезпечити умови розвитку транспорту на рівні, який дасть змогу задовольняти потреби економіки та населення в

перевезеннях та забезпечить їх конкурентоспроможність на внутрішньому й зовнішньому ринках транспортних послуг. Під транспортною політикою розуміємо комплекс заходів, які спрямовані на: розвиток транспортної системи країн регіону, забезпечення належних умов для формування міжнародних транспортних коридорів; розвиток транзитного потенціалу країн-членів та створення нормативно-правових документів, які сприяють розвитку усіх видів транспорту.

Одним з результатів розвитку міжнародної співпраці та поглиблення виробничої кооперації стала розробка і реалізація концепції формування міжнародних транспортних коридорів (МТК), як сукупності магістральних транспортних комунікацій з відповідним облаштуванням різних видів транспорту, які погоджено функціонують в певному напрямі та відповідають стандартам міжнародного рівня. Організація МТК є одним з елементів процесу глобалізації торгових й транспортних ринків, що розглядається з позицій відповідності організації вантажопотоків даним процесам. На даний час в світі сформувалося три центри економічного розвитку, які визначають основні напрями руху товару - Західна Європа, Східна Азія і Північна Америка.

Геополітичне положення України між двома світовими центрами ділової активності, що динамічно розвиваються, - Європою і Азією - зумовлює її особливу, ключову роль в забезпеченні євразійських зв'язків. Але ж могутній транзитний потенціал України використовується слабо. Разом з тим, керівництво ряду держав, що об'єдналися до міжнародних альянсів при підтримці ЄС і міжнародних організацій, стали ініціювати ряд крупних міжнародних проектів, що передбачають транспортування вантажів євразійської торгівлі в обхід території України. Реалізація таких проектів може завдати збитку економіці нашої країни і її політичним інтересам. В цих умовах однією з ключових ланок розвитку української економіки стає вдосконалення транспортної системи країни і реалізація її могутнього транзитного потенціалу.

Світовий досвід застосування логістичних технологій показує, що для забезпечення якості перевезень між національними і міжнародними економічними центрами з меншими термінами й транспортними витратами в місцях (районах) стику різних МТК і різних видів транспорту, на базі загальнотранспортних вузлів, необхідне створення транспортних консолідуючих центрів (ТКЦ) з відповідним облаштуванням і

вантажопереробною інфраструктурою, включаючи рухомі транспортні засоби, станції, порти, термінали, логістичні центри. Система міжнародних транспортних коридорів на території України повинна формуватися відповідно до географії і структури існуючих і перспективних міжнародних транспортних зв'язків. Основною метою формування і розвитку міжнародних транспортних коридорів на території України є: створення сприятливих умов для залучення на національні транспортні комунікації міжнародних транзитних потоків і поліпшення транспортного сполучення всередині країни для більш повного та ефективного задоволення потреб економіки в послугах транспорту, а також розширення зовнішньоторговельних зв'язків, підвищення конкурентоспроможності українських товаровиробників і транспортних підприємств на світових товарних і фрахтових ринках. До основних задач формування і розвитку міжнародних транспортних коридорів на території України відносяться:

- злагоджений розвиток транспортної інфраструктури і, перш за все, залізничного транспорту з метою інтеграції євразійських транспортних систем для безперешкодного пересування через національні кордони пасажирів і вантажів;

- раціоналізація взаємодії між різними видами транспорту інтермодальної транспортної мережі, що базується на логістичних принципах і вдосконаленні інформаційного забезпечення;

- оптимізація транспортного процесу з метою підвищення якості перевезень і зниження транспортних витрат в кінцевій вартості товарів;

- створення умов для зниження тарифів на перевезення пасажирів і вантажів у внутрішньому сполученні за допомогою підвищення завантаження вітчизняної транспортної системи і кращого застосування наявних резервів;

- сприяння освоєнню нових територій і розвитку прикордонної співпраці, освоєнню нових внутрішніх і міжнародних ринків, підвищення мобільності населення та поліпшення транспортної доступності регіонів, перемикання транзитних і українських зовнішньоторговельних вантажопотоків з портів інших країн на вітчизняні морські порти.

Вирішальне значення для розбудови транспортного і промислового комплексу України має МТК Європа-Азія, який сполучає регіони з розвинутою промисловістю та сільським господарством, через регіональні промислово-економічні вузли. Територія тяжіння коридору Європа-Азія в Україні знаходиться на шляху найважливіших транзитних сполучень, які забезпечують основні транспортні зв'язки України та інших країн з країнами Західної Європи, які розглядаються як важливе джерело: експорту

товарів та послуг, валютних надходжень до бюджету, створення додаткових робочих місць. З розбудовою МТК Європа-Азія пов'язано економічне зростання та розвиток промисловості, ремонтної бази, нових виробництв, сервісної інфраструктури та загалом стабільному розвитку держави.

УДК 656.022.8(100)

РОЛЬ ТРАНСПОРТА В СОВРЕМЕННЫХ ИНТЕГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССАХ

Дикань В.Л. д.э.н., профессор (УкрГАЗТ)

Современный этап развития стран мира преимущественно характеризуется формированием их единства и интеграцией. Мировая экономика состоит из национальных и государственных предприятий и объединений, что находятся между собой во взаимосвязи. С целью повышения эффективности производства свободно возвращаются товары, услуги, человеческие, финансовые ресурсы и результаты научно-технических исследований.

Интеграция и глобализация форм ведения хозяйства представляет собой качественно новый уровень развития производительных сил и производственных отношений на основе углубления международного разделения труда, кооперации, концентрации и специализации общественного производства. Особенностью межгосударственного отношения, что создает единственную социально-экономическую базу, следует считать объединение сил и энергии людей с целью повышения эффективности производственно-хозяйственного взаимодействия с природой и взаимозависимости стран и народов планеты. В результате интернационализации производительных сил создаются разнообразные формы международных экономических отношений, формируются международные механизмы регуляции хозяйственного обмена между странами. Во всемирном хозяйстве объективно определяется целостность современного и динамично развивающегося мира.

Украина является одним из самых крупных государств Восточной Европы. Она занимает очень важное и выгодное географическое и геополитическое положение на путях между странами Востока и Запада, Севера и Юга. Наряду с благоприятными естественными и хозяйственными условиями для производства разнообразных товаров Украина имеет широкие возможности в деле развития транснациональных транспортных (воздушных, водных и наземных)